

est Christus Dominus, quamvis illud offerat sacerdotum ministerio. *Communis* Catholicorum, et habetur clare ex concilio *Florent.*, sess. ult. in Decreto Eugenii IV, et *Trident.*, sess. xxii, c. 2, ubi expresse dicit: « Una est eademque hostia, idem nunc offerens sacerdotum ministerio, qui seipsum tunc in cruce obtulit, sola offerendi ratione diversa. » Et id ipsum clare demonstrant verba consecrationis, ubi sacerdos non nomine proprio, sed in persona Christi loquens dicit: *Hoc est corpus meum: hic est sanguis meus*, etc.

(35. Minus principalis offerens missæ sacrificium est sacerdos celebrans, ut proximus et immediatus Christi minister et vicarius. *Communis*, et clare constat ex adductis verbis concilii *Tridentini*, *Idem nunc offerens sacerdotum ministerio*, et ex eo quod sacerdos per ordinationem accepit potestatem a Christo, ut in ejus persona hoc sacrificium offerret; unde Christus apostolis eorumque in sacerdotio successoribus juxta *Trid.*, sess. xxii, cap. 1, præcepit ut sacrificium offerrent, dicens: *Hoc facite in meam commemorationem*. Cum autem sacerdos in persona Christi loquens hoc conficiat sacramentum et sacrificium, ut patet ex verbis consecrationis: *Hoc est corpus meum, hic est sanguis meus*; hinc non est principalis offerens, sed post Christum qui est offerens principalis, immediatus et proximus ejus minister et vicarius.

(36. Etiam cæteri alii fideles non sacerdotes aliquo modo, licet minus proprio, hoc sacrificium offerunt. *Communis*, et habetur expresse ex verbis Innocentii III, lib. iii *De myster. missæ*, cap. 6, ibi: « Non solum offerunt sacerdotes, sed et universi fideles; nam quod specialiter adimpletur ministerio sacerdotum, hoc universaliter agit voto fidelium. » Unde in canone missæ dicitur: *Memento, Domine, famulorum, famularumque tuarum, pro quibus tibi offerimus, vel qui tibi offerunt hoc sacrificium laudis*. Et infra: *Hanc igitur oblationem servitutis nostræ, sed et cunctæ familiæ tuæ*. Unde fideles dicuntur offerre hoc sacrificium dupliciter; primo, ratione quadam generalissima, tanquam membra Ecclesiæ, cujus nomine sacerdos offert Deo hoc sacrificium; secundo, ratione quadam magis speciali et particulari, quatenus speciali quadam cooperatione ad ejus oblationem concurrunt, vel dando pro tali sacrificio elemosynam seu honorarium, vel necessaria suppeditando, vel sacrificanti inserviando, et hujusmodi (27).

(37. Hostia et res oblata principalis, seu id, quod proprie et principaliter offertur in sacrificio missæ est corpus et sanguis Christi, atque ipse Christus, ut constitutus sub speciebus panis et vini vi actionis consecratiæ. *Communis* inter Catholicos. Et

(27) Novatores quidam, ut fideles omnes cum sacerdote sacrificium concelebrare suadeant, canonem missæ universum elata voce dicendum statuunt. Hos enim verò reddita Italice, notisque superiore

expresse habetur ex concilio *Trid.*, sess. xxii, c. 1, ubi expresse dicit, quod Christus « corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis, apostolis quos tunc novi testamenti sacerdotes constituit, ut sumerent, tradidit, et eisdem eorumque successoribus in sacerdotio, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem*, uti semper catholica Ecclesia intellexit et docuit. » Et *ibidem*, canon. 2, expresse definitur: « Si quis dixerit, illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*, Christum non instituisse apostolos sacerdotes, aut non ordinasse, ut ipsi aliique sacerdotes offerrent corpus et sanguinem suum, anathema sit. »

(38. Substantia panis et vini in sacrificio missæ est hostia minus principalis, seu materia, ex qua fit hostia principalis hujus sacrificii. *Communis*. Panis enim et vinum, cum destruantur, ut in testimonium divinæ excellentiæ Christi corpus et sanguis ponantur sub speciebus, verè possunt dici destrui in honorem Dei et in testimonium divinæ excellentiæ saltem mediate; unde Ecclesia volens designare quod etiam panis et vinum aliquo modo in missa offerantur, sicque pertineant ad rem quæ sacrificatur, in missæ offertorio sic orat: *Suscipe, sancte Pater, hanc immaculatam hostiam*, præsentando simul panem consecrandum. Et infra: *Offerimus tibi, Domine, calicem salutaris*, elevando vinum consecrandum.

(39. Quamvis variæ actiones interveniant in missæ sacrificio, ut oblatio panis et vini, consecratio, oblatio corporis Christi post consecrationem, quando sacerdos dicit: *Unde et memores, Domine... offerimus præclare majestati tuæ*, etc., specierum mistio, fractio, distributio, sacerdotis communio.

(40. Et tres communiter assignentur partes missæ, scilicet prima pars ab introitu usque ad offertorium exclusive, quæ olim dicebatur missa catechumenorum, secunda pars ab offertorio, totus canon usque ad sumptionem inclusive, tertia pars a post-communione usque in finem: (41. tamen sola consecratio est essentialis pars, imò tota essentia hujus sacrificii missæ consistit in sola consecratione. Sic Sporer, tom. III, part. II, n. 84, ubi vocat hanc conclusionem communissimam theologorum et sanctorum Patrum; Henno, tom. II, disp. 11, q. 3, conclus. 4, ubi asserit esse communiorum cum D. Thoma, qu. 82, art. 4, ad 1, et art. 10, ad 1; Sannig., dist. 5, *De missa*, qu. 4, n. 5; Herincx, disp. 8, *De Eucharistia*, qu. 3, n. 42; Reiffenstuel, *Theol. mor.*, tract. 14, dist. 5, quæst. 3, n. 34, cum communiori theologorum contra Bonacinam; disp. 4 *De Eucharistia*, qu. ult. punct. 2, n. 1; dicentem quod partes essentielles sacrificii missæ sint consecratio, oblatio et sumptio,

anno illustrata præstantissimi episcopi Suessionensis Langueti dissertatione confutatos vide a Francisco Antonio Mondellio.

et contra aliquos tenentes etiam sumptionem a celebrante peractam spectare ad essentiam sacrificii missæ.

(42. Probatur ex sanctis Patribus, et primo ex S. Irenæo lib. iv *Contra hæreses*, cap. 32, ubi dicit: « Christum docuisse novi testamenti novam oblationem, quando dixit *Hoc est corpus meum*; » deinde ex S. Chrys., *Homiliæ de prodicione Judæ*, ubi dicit: « verba Domini, *Hoc est corpus meum*, usque in finem mundi præstare sacrificio firmitatem. » Item ex divo Ambrosio, lib. iv *De sacrament.*, cap. 4, ubi ait: *Sermo Christi*, id est consecratio, *hoc conficit sacramentum*. Item ex D. Thoma, quæst. 81, art. 4, ad 1, ubi expresse dicit: « Consecratio chrismatum, vel cujuscunque alterius materiæ, non est sacrificium, sicut consecratio Eucharistiæ, » et *ibidem*, art. 10, ad 1: « Hoc sacramentum in consecratione Eucharistiæ, in qua offertur sacrificium; » et consimiliter loquuntur passim alii sancti Patres, adeoque, etc.

(43. Probatur ratione, quia sacrificium missæ fieri debet, et de facto fit ac perficitur a sacerdote in persona Christi, qui est principalis offerens, ut dictum est supra num. 34. Atque consecratio, eaque sola, fit in persona Christi, in qua sacerdos loquitur, tanquam ipse sit Christus dicens: *Hoc est corpus meum: hic est sanguis meus*, ergo, etc. Tum quia in sola consecratione perfecte reperitur immutatio hostiæ in Dei cultum, quatenus corpus et sanguis Christi succedunt in locum panis et vini tanquam hostiæ minus principalis destructæ, atque in ipsa sola consecratione fit immutatio seu destructio hostiæ principalis mystica, et representativa sacrificii crucientis, ac mortis Christi, quatenus in ipsa consecratione per diversas species per se et vi verborum corpus velut mortuum, et sanguis velut effusus incruente representatur, adeoque, etc. Unde feria vi Parasceves proprie non fit sacrificium, quia ibi non fit hostiæ consecratio, sed sumitur solum hostia pridie consecrata.

(44. Hinc essentia sacrificii missæ non consistit in oblatione sive panis et vini ante consecrationem, sive corporis et sanguinis post eandem. Communior doctorum. Imò *Communis* teste Sporer, l. cit., n. 85. Et ratio est, quia neutra oblatio est hostiæ immutativa, neutra a Christo, qui tamen hoc sacrificium obtulit, adhibita est, adeoque neutra spectat ad veram essentiam sacrificii missæ, cum utraque instituta sit ab Ecclesia, quæ non potest aliquid instituire et mutare quoad essentiam sacramentorum, ex concilio *Trid.*, sess. xxi, cap. 2, et consequenter neque ad essentiam hujus sacrificii.

(45. Neque sumptio hostiæ, seu sacramenti, quæ fit a sacerdote celebrante, spectat ad veram essentiam sacrificii missæ. Quamvis tamen aliquo modo sit de ejus integritate. Sic Reiffenstuel, loc. cit., n. 36; Henno, loc. cit., conclus. 3; Sporer, loc. cit., n. 86, ubi dicit hanc esse communio-

rem et veriore sententiam doctorum contra Bellarminum, Lugonem, et alios non paucos. Et ratio primæ partis est, quia sacrificium essentialiter, seu quoad sua essentialia, fit in persona Christi; sumptio autem non fit in persona Christi: sicut consecratio; ut de se patet, adeoque, etc. Tum quia sumptio seu manducatio est solum participatio sacrificii jam peracti, adeoque non est ipsum sacrificium. (46. Tum etiam, quia certum est de fide ex *Trid.*, sess. xxii, cap. 1, Christum in ultima Cœna sacrificasse, et tamen valde incertum est an communicaverit, adeoque ex concilio colligitur communionem sacerdotis non esse de essentia hujus sacrificii, cum aliquid incertum non possit esse de fide. (47. Secunda autem conclusionis pars colligitur ex cap. *Relatum* 10, dist. 2, De consecratione, ubi ex concilio *Toletano VII*, reprehenduntur sacerdotes, qui non communicabant semper, quando sacrificabant, et expresse dicitur: « Quale erit illud sacrificium, cui non ipse sacrificans particeps esse cognoscitur? » Quibus verbis non utique insinuat sacrificium sine communionem non esse verum sacrificium (alias conficiens non vocaretur ibi *sacrificans*); sed solum insinuat non habere sacrificium complementum ultimum, ad quod res sacrificata ordinatur, adeoque communicatio sacerdotis est aliquo modo de integritate sacrificii missæ, quamvis non spectet ad veram ejus essentiam.

(48. Neque aliæ omnes sacræ actiones, quæ in missa peraguntur, pertinent ad essentiam sacrificii. *Communis*. Et colligitur ex concilio *Trident.*, sess. xxi, cap. 5, ubi dicit quod pleræque sunt piæ quidem, sed solum accidentales ceremoniæ, ritusque sacri ab Ecclesia instituti: « Ex Apostolica disciplina et traditione, quo et majestas tanti sacrificii commendaretur, et mentes fidelium per hæc visibilia religionis et pietatis signa ad rerum altissimarum, quæ in hoc sacramento latent, contemplationem excitarentur. »

(49. Consecratio utriusque speciei non est de essentia sacrificii missæ, ut sacramentum est præcise; seu consecratio utriusque speciei, panis et vini non est de necessitate sacramenti. *Communis* ac certa. Et ratio est clara, quia formæ consecrationis panis et vini sunt a se invicem independentes in significando, et consequenter etiam in causando verum sacramentum: adeoque quomodocunque alterutra species solum consecratur, sive per oblivionem, sive per ignorantiam, vel malitiam, sive per impossibilitatem alterius speciei, valide consecratur, si verum sacramentum efficitur essentialiter in ratione sacramenti, quamvis non integrum sit in ratione convivii spiritualis. Tum quia panis valide consecratur, et sub ejus speciebus realiter, et vere continetur Christus, exhibeturque populo adorandus, antequam consecratur vinum, adeoque, etc.

* Consecratio utriusque speciei, licet non sit de essentia sacramenti, quia in alterutra

specie confici potest Eucharistiæ sacramentum, est tamen de essentia sacrificii missæ, ut sacrificium est præcise. *Vid.* quæ idem P. Ferraris adducit n. 54 et n. 58*.

(50. Consecratio utriusque speciei panis et vini est de necessitate præcepti divini. *Communis.* Constat enim ex facto ipso Christi utramque speciem consecrantis et adjuncto præcepto: *Hoc facite in meam commemorationem*; unde concilium *Tridentinum*, sess. *xxii*, cap. 1, satis indicat consecrationem utriusque speciei esse de jure divino, dum dicit «quod Deus et Dominus noster... Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech se in æternum constitutum declarans, corpus et sanguinem suum sub speciebus panis et vini Deo Patri obtulit, ac sub earundem rerum symbolis, apostolis, quos tunc novi testamenti sacerdotes constituebat, ut sumerent, tradidit, et eisdem eorumque in sacerdotio successoribus, ut offerrent, præcepit per hæc verba: *Hoc facite in meam commemorationem*, uti semper catholica Ecclesia intellexit et docuit.»

(51. Unde per se nunquam licitum est consecrare unam tantum speciem panis v. g. et non vini, etiam in gravi necessitate communicandi infirmum, alioquin sine Viatico moriturum. *Communissima doctorum*, teste Sporer, tom. III, part. II, cap. 3, n. 132.

(52. Ac proinde, ut prosequitur, *ibidem*, Sporer, juxta communiorum et veriorum sententiam doctorum, neque Summus Pontifex potest dispensare et concedere ut una tantum species consecratur. Et sic tenet Lugo, tom. V, disp. 19, sect. 8, n. 105, dicens ita necessariam utriusque speciei consecrationem ad valorem sacrificii, ut neque ex dispensatione Pontificis possit licite una species absque altera consecrari, testaturque hanc sententiam tenere communiter recentiores theologos, Suarez, disp. 43, sect. 4; Vasquez, disp. 223, cap. 3, et alios fere omnes. Ita etiam tenet Reiffenstuel, *Theolog. moral.*, tract. 14, dist. 5, quæst. 2, n. 39, testans de probabiliori et communiori, et sic plurimi alii. Et constat ex tali perpetuo et communi usu Ecclesiæ, quem aliquando fuisse immutatum, nullo sufficienti testimonio probari potest.

(53. Hinc falsum et fabulosum est, quod scribit Raphael Volaterranus, lib. VII *Geographiæ*, cap. 4, nempe Innocentium VIII, cum Norvegiis dispensasse, ut *sine vino calicem consecrarent*; seu ut in una tantum specie panis consecrarent, quod idem refert Onuphrius Panvinius, in *Chron.*, anno 1490. Et Claudius Sainctes ex eodem Volaterrano, rept. 10 *De Eucharist.*, cap. 3, refert Innocentium IV dispensasse; falsitatis enim aperte convincitur ipse Volaterranus ex ipsamet sua historia, quæ manifeste falsitatem suam prodit, cum dicat concessum fuisse Norvegiis, ut *sine vino calicem consecrarent*, quod absque manifesto errore concedi non potuit, ut constat et recte advertit Lugo, *loco cit.*, n. 119. Item falsitatis convincitur Volaterranus, ut recte notat Amat de Graveson, tom. VI *Histor. eccle-*

siast., fol. 143, Romanæ impressionis anno 1720, ex eo potissimum, quod nulla illius concessionis apud alios auctores memoria vel minimum exstet vestigium, et falsa sit ratio, ob quam hujusmodi dispensationem concessam Volaterranus scribit, quia scilicet vinum in eam regionem importatum statim acescat, cum tamen ibi vina generosissima conservari experientia comperit sit; tum quia, ut recte observat Bellarminus, lib. IV *De Summo Pontifice*, cap. 14 in fine, mirum videtur quod Norvegi eo tempore vini usum non habuerint, ne quidem pro sacrificando, cum hoc tempore adeo sit frequens, ut sine illo ne communicare quidem velint. Si autem aliquod talis dispensationis Pontificum diploma alicubi fuerit publicatum, dicendum est cum Bozvio, in *Annalibus ecclesiasticis* ad annum 1490, et Graveson, *loco cit.*, exstitisse circa illud tempus nonnullos male feriatos sacerdotes, qui postea combusti sunt propter adulterata Pontificia diplomata, a quibus falsam illam dispensationem publicari potuisse verisimile est. Quod autem Claudius Sainctes, *loco cit.*, dicit Innocentium IV cum Norvegiis dispensasse, constat fuisse errorem, dum pro Innocentio VIII, quem Volaterranus refert, scribit Innocentium IV, de quo nullus unquam historicus talem dispositionem retulit.

(54. Et ratio fundamentalis nostræ conclusionis est, quia, ut constat ex *Tridentino*, sess. *xxii*, cap. 1, et fatentur omnes Catholici, Christus instituit et præcepit offerri sub utraque specie sacrificium incruentum missæ ad repræsentandum suum sacrificium cruentum crucis, in quo corpus et sanguis ipsius Christi fuerunt separata; atque hæc separatio sanguinis a corpore Christi in ejus passione et morte nequit exprimi et repræsentari per consecrationem unius solius speciei, sed tantum per consecrationem utriusque speciei, quia nimirum sub specie vini per se et vi verborum constituitur in altari sanguis in calice, et per se et vi verborum corpus sub specie panis, quæ est quasi pictura exprimens, quomodo in cruce separatus fuerit sanguis a corpore, et sic corpus velut mortuum, et sanguis velut effusus incruente repræsentatur, ergo, etc., et consequenter, etc. Tum quia Ecclesia in nullo casu permittit sacrificium mutilum sub una tantum specie, et ut hoc caveat, dispensat, ut patet in *Rubricis Missalis*, tit. *De defectibus in ministerio ipso occurrentibus* in strictissimo præcepto jejunii naturalis, ut si sacerdos post consecrationem unius speciei recorderetur se non esse jejunum, nihilominus consecraret aliam speciem, ut compleat sacrificium; et si moreretur post consecrationem corporis, præcipit compleri ab alio sacerdote etiam non jejunato, ne videlicet maneat sacrificium mutilum sub una tantum specie; ex quibus colligitur Ecclesiam satis velle declarare se non posse dispensare, quod sacrificetur in una tantum specie.

(55. Non est tamen omnino improbabile,

quod in aliquo urgentissimo casu posset Papa dispensare, ut sacrificium missæ fieret sub una tantum specie, seu potius ex rationabili interpretatione declarare tunc cessare obligationem præcepti divini de integritate sacrificii sub utraque specie. Sic notant Herinex, *De Eucharistia*, disp. 2, qu. 7 in fine; Sporer, *loco cit.*, n. 132, et alii. Et posse Papam ex causa urgenti concedere, ut consecratio Eucharistiæ et sacrificium missæ in una specie fiat, tenent Turrecremata, S. Antonin., Gabriel, Alan., Azorius, et alii citati et secuti a Barbosa, in conc. *Trident.*, sess. *xxii*, cap. 1, n. 26, et aliqui apud La Croix, lib. VI, part. II, n. 145.

NOTA ROMANI THEOLOGI.

Si verum est, quod P. Ferraris n. 51, cum Sporer dicit, ut est verum, non video, quomodo hæc opinio possit non esse omnino improbabilis.

RESPONSIO AUCTORIS.

Posse Papam ex urgentissima causa concedere, ut consecratio Eucharistiæ et sacrificium missæ in una specie fiat, non ego ex sensu meo asserui, sed tenent Turrecremata, S. Antonin., Alan., Azor., et alii citati, et secuti a Barbosa, *l. ibi cit.*, et alii classici doctores apud La Croix, *ibi cit.*, quorum opinionem ad eruditionem tantummodo eo loci protuli.

(56. Sacrificium missæ differt a sacrificio crucis solum ratione modi offerendi cruenti et incruenti, quia nimirum in cruce Christus se obtulit Deo cum reali effusione sanguinis, mactatione et morte violenta: in missa vero Christus offertur Deo absque reali effusione sanguinis, et morte violenta, sed modo incruento et mystico, seu repræsentativo.

(57. Sacrificium missæ differt a sacrificio ul-

SACRILEGIUM

SUMMARIUM.

1. Sacrilegium unde dicatur? — 2. Sacrilegium quid sit? — 3. Sacrilegium est triplex, scilicet personale, reale et locale. — 4. Quodnam sit sacrilegium personale, quodnam reale, et quodnam locale? — 5. Sacrilegium personale quandonam committatur?

(1. Sacrilegium sic dicitur a *sacris legis*, id est *furandis*. Unde *sacrilegus* est, qui *sacra legit*, id est *furatur*, ut dicit S. Isidorus Hispalensis lib. X *Etymolog.*, cap. 18, et colligitur etiam ex cap. *Sacrilegium* 4, caus. 17, qu. 4, ubi ex verbis S. Gregorii Magni sic habetur: «Sacrilegium et contra leges est, si quis quod venerabilibus locis relinquatur, pravæ voluntatis studio suis tentaverit compendiis retinere.»

(2. Sacrilegium est violatio rei sacræ sive in se, sive in aliis. Sic in re communis.

(3. Sacrilegium est triplex, scilicet personale, reale et locale. *Communis.*

(4. Sacrilegium personale est, quo violatur sacra persona. Sacrilegium reale est, quo violatur sacra res. Sacrilegium locale est, quo violatur sacer locus. *Communis.*

timæ Cœnæ solum in qualitate rei oblatæ, quia nimirum in ultima Cœna Christus offerbatur adhuc mortalis et passibilis; in missa vero offertur nunc Christus immortalis et impassibilis.

(58. Sacrificium missæ differt essentialiter a sacramento Eucharistiæ in hoc, quia nimirum essentia sacrificii consistit in actione transeunte sacrificativa, scilicet consecratione, et necessario requirit utramque speciem: essentia autem sacramenti Eucharistiæ tanquam ejus effectus, in facto esse permanet, et in una specie sola salvatur; insuper differt sacrificium missæ a sacramento Eucharistiæ ratione diversi finis, quia sacrificium missæ principaliter ordinatur ad Deo debitum cultum exhibendum in recognitionem ejus supremi domini; sacramentum vero Eucharistiæ ordinatur ad hominem justificandum, seu spiritualiter nutriendum. (59. Unde ratione finis perfectius est sacrificium quam sacramentum, quia sacrificium habet finem proximum nobiliorem, nempe cultum Dei, et recognitionem ejus supremi domini; sacramentum autem habet finem minus nobilem, nempe hominem justificare.

(60. Hinc generaliter loquendo, sacramenta et sacrificia differunt: primo in institutione, quia sacrificia institui possunt etiam publica auctoritate humana; sacramenta autem sola auctoritate divina. Secundo differunt ratione finis, quia sacrificia principaliter ordinantur ad cultum Dei in recognitionem ejus supremi domini; sacramenta vero ordinantur ad salutem et justificationem hominum. Tertio differunt ratione materiæ, quia materia sacrificii consistit solum in rebus; materia autem sacramentorum in rebus simul et verbis.

(61. Alia ad rem, *vide verb. EUCHARISTIA*, et *verb. MISSA*.

(6. Sacrilegium reale quandonam committatur? — 7. Sacrilegium locale quandonam committatur? — 8. Sacrilegium ex genere suo est peccatum mortale, nisi excuset parvitas seu levitas materiæ, aut inadvertentia et indeliberata voluntas. — 9. Alia ad rem ad num. 15.

(5. Sacrilegium personale committitur per omnem violentam manuum injectionem in personam sacram, scilicet in clericum sive religiosum, aut monialem, per usurpatam jurisdictionem in personas ecclesiasticas, ipsas ad tribunalia sæcularia trahendo, incarcerando et hujusmodi, vel easdem ad vectigalia obligando: item per luxuriosam violationem personæ Deo per votum castitatis sacratæ, et hujusmodi.

(6. Sacrilegium reale committitur, cum violantur, seu injuriose tractantur, aut ministrantur sacramenta, vasa sacra, reliquiæ sanctorum, Dei et B. V. M. ac sanctorum imagines, instrumenta, seu ornamenta sacra. Item sacrilegium reale committitur per rapturam honorum Ecclesiæ, per suppressionem piorum legatorum, per fraudationem